

16. Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13, / № 13–14, № 15–16, № 17. – Ст. 112. Podatkoviy kodeks Ukrainy vid 02 grudnya 2011 r. // Vidomosti Verhovnoi Rady Ukrainy. – 2011. – № 13, / № 13–14, № 15–16, № 17. – St. 112.

17. Международный кодекс рекламной практики // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/988_010-para0143#o143 // Mezhdunarodniy kodeks reklamnoy praktiki [Elektronniy resurs]. – Rezhym dostupu: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/988_010-para0143#o143

18. Гражданское право: учебник: Под ред Сергеев А.П., Толстой Ю.К.. – М.: Проспект. Том 3 – 2005. – 784 с. Grazhdanskoe pravo: uchebnik: Pod red. Sergeev A. P., Tolstoy U. K. – М.: Prospekt. Tom 3. – 2005. – 784 s.

19. Закон України від 03 липня 1996 р. «Про рекламу» // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 39. – Ст.181. Zakon Ukrainy «Pro reklamu» vid 03 lypnya 1992 r. // Vidomosti Verhovnoi Rady Ukrainy. – 1996. – № 39. – St. 181.

SHATALOVA L. THE CONCEPT OF ADVERTISING SERVICES AS LEGAL AND ECONOMIC CATEGORIES

УДК 347.469

Н. О. Вознюк,
аспірантка кафедри
правового регулювання економіки
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»¹

ПОСЕРЕДНИК – КЛЮЧОВА ЛАНКА ПРОЦЕСУ МЕДІАЦІЇ

Стаття присвячена загальному огляду статусу та ролі медіатора під час вирішення спорів. Особливу увагу зосереджено на можливості та перевагах передачі функцій медіатора адвокатам і нотаріусам. В статті наводяться дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців. Автор обґрунтовує необхідність прийняття нормативно-правового акта, для врегулювання суспільних відносин щодо застосування медіації.

Ключові слова: медіація, медіатор, адвокат, нотаріус.

¹ Vozniuk Nadiia, PhD student of the Legal Regulation of Economics Department in Vadym Hetman Kyiv National Economic University, State Higher Educational Institution

The article is devoted to the general view of mediator's role in dispute resolving. There emphasized on the possibilities and advantages of transferring the mediator's functions to lawyers and notaries. There presented in the article the studies of national and foreign scientists. The author proves the necessity of the legal act to be adopted, which will regulate the social mediation relations.

Key words: mediation, mediator, lawyer, notary.

Недержавні способи розв'язання спорів у більшості випадках дозволяють швидко та конфіденційно знайти взаємовигідне вирішення. Як відомо, конфлікти можуть спричиняти негативні наслідки. А під час сімейних, цивільних, господарських спорів тактика протистояння сторін заважає знайти мирних вихід. Одним із альтернативних способів вирішення спорів є медіація, це позасудова процедура добровільного врегулювання спору, в якій медіатор або декілька медіаторів, за допомогою комунікативних технік, не володіючи правом прийняття обов'язкового рішення, сприяє сторонам в ефективному проведенні переговорів і допомагає їм створити рішення, яке б задовольняло їх інтереси. Учасниками медіації є сторони спору, їх представники та/ або законні представники, медіатор (медіатори).

Застосування медіації починає активно розвиватися в Україні. Сьогодні деякі українські юридичні та адвокатські компанії уже надають послуги з медіації. Український центр медіації, започаткований при Києво-Могилянській Бізнес Школі, проводить навчання з медіації. У 2014 р., з метою надання допомоги бізнесу київського регіону у вирішенні спорів шляхом застосування проведення процедури медіації, при Київській Торгово-промисловій палаті було створено Центр медіації. Медіатор або посередник є обов'язковим учасником процесу медіації. Все частіше питання щодо статусу та ролі медіатора досліджується зарубіжними та вітчизняними науковцями. Під час написання даної статті використовувалися праці таких вчених: А. В. Юдіна, Л. В. Мамчур, Ж. В. Мішиної, Ю. П. Ільїна, М. М. Дякович, С. М. Кулак, О. Неліна тощо.

Метою статті є розгляд статусу та ролі медіатора під час вирішення спору та можливості передачі функцій медіатора адвокатам і нотаріусам. Для досягнення зазначеної мети було поставлено такі завдання: проаналізувати роль медіатора під час вирішення спору; визначити його права та обов'язки, як учасника

процесу; шляхом дослідження іноземного досвіду, виділити два методи врегулювання вимог до статусу медіатора; розглянувши положення останніх законопроектів щодо статусу медіатора, запропонувати свої обґрунтовані доповнення; розкрити необхідність залучення адвоката в якості професійного посередника та проаналізувавши правовий статус нотаріуса, довести, що нотаріат має спільні риси з медіацією.

Медіатор – незалежна, нейтральна фізична особа, яку залучають сторони в якості посередника, для проведення процесу медіації, з метою допомогти їм прийняти рішення по суті спору. Для вирішення складного конфлікту може бути залучено декілька медіаторів.

Виділяють певні ролі медіаторів у веденні процесу. Медіатор як «голова» (chairman): він тільки регулює процедуру і не має ніякого впливу на зміст медіації. Медіатор як «формульальник» (enunciator): своєю участю він розширює інформаційну та аргументаційну базу учасників, використовуючи свої професійні знання і навички. Медіатор як «суфлер» (prompter): він намагається не тільки спрямовувати процес, але і координувати його зміст. Медіатор як «оцінювач» (evaluator): тут він діє, наприклад, як «агент реальності», розкриваючи нереалістичні очікування сторін, даючи свою оцінку ситуації. Медіатор як «лідер» (leader): посередник вносить свої пропозиції щодо вирішення питання [1].

Розглядаючи роль медіатора під час вирішення спору у середині підприємства Л. В. Мамчур зазначає, що медіатор може бути як сторонньою особою, так і спеціально уповноваженим службовцем компанії, який визначає можливості для застосування процедур медіації у конкретному конфлікті і у необхідних випадках може підбирати кандидатуру стороннього медіатора або виступати у цій ролі сам. Хоча компанія несе додаткові витрати на запровадження такої посади, проте врегулювання спорів відбувається на більш ранній стадії, що забезпечує відновлення нормальних стосунків у колективі, а робота компанії стає ефективнішою [2, с. 459].

На нашу думку, роль медіатора полягає саме в сприянні сторонам розв'язати спір. До обов'язків посередника належить: організація належної процедури медіації, перевірка повноважень представників сторін, вивчення позицій сторін, врегулювання і налагодження переговорів, сприяння в досягненні сторонами поставлених задач, оформлення результатів медіації, відмовитись від медіації у разі незаконної поведінки сторін чи їх представни-

ків. Медіатор має право: отримувати оплату за свої послуги, відмовитися від проведення медіації з етичних мотивів, отримувати необхідні для забезпечення процесу документи та інформацію. Він не має повноважень давати сторонам поради щодо врегулювання спору. Посередник керує процесом, як експерт, що не приймає нічию сторону. Крім того, медіатор є гарантом конфіденційного процесу. Він не має права розкривати інформацію, отриману в процесі медіації або від сторони в ході приватної зустрічі, без згоди на те сторін чи сторони.

А. В. Юдін досліджуючи досвід іноземних держав, робить висновки, що особа, яка може бути медіатором, повинна мати повну цивільну дієздатність, не мати судимості, мати вищу освіту, пройти курс навчання з медіації та отримати відповідний документ, що його підтверджує. Статус медіатора може визначатися на законодавчому рівні або в деонтологічних нормах професійної практики [3, с. 1311].

Європейською комісією з ефективності правосуддя 7 грудня 2007 р. в Страсбурзі були розроблені рекомендації по підготовці медіаторів. Державам-членам та іншим зацікавленим суб'єктам необхідно забезпечити належну підготовку посередників, створити навчальні програми та стандарти, загальні критерії для акредитації посередників та компаній, що надають такі послуги. Підготовка спеціалістів повинна супроводжуватись контролем та безперервним професійним розвитком [4].

Згідно Директиви 2008/52/ЄС Європейського парламенту та Ради від 21 травня 2008 р. «Про деякі аспекти медіації у цивільних на господарських правовідносинах», з метою забезпечити необхідну взаємну довіру відносно конфіденційності, впливу на строк позовної давності та визнання і забезпечення виконання домовленостей, досягнутих в результаті медіації, держави-члени будь-якими доречними на їх думку засобами мають заохочувати професійну підготовку медіаторів та впровадження ефективних механізмів контролю якості стосовно надання послуг медіації[5].

На думку А. А. Галієвої, з професійної точки зору медіатор повинен знати закони, хоча йому не обов'язково бути професійним юристом. У нього мають бути основні навички психолога. Нарешті, він повинен добре знати ту сферу суспільно-економічної діяльності або життєву ситуацію, в якій намагається допомогти знайти рішення [6, с. 95].

Досліджуючи іноземний досвід виділяємо два методи врегулювання вимог до статусу медіатора: законодавчий та саморегулюючий.

Згідно законодавчого способу в нормативно-правових актах країн встановлюються вимоги до медіаторів, порядок акредитації їх діяльності, організація ведення реєстру медіаторів, який у більшості випадках діє при Міністерствах юстиції або судових органах. До даної групи правового врегулювання можемо віднести Німеччину, Австрію, Польщу, Іспанію, Італію, Бельгію.

В Цивільному процесуальному кодексі Польщі передбачено, що посередником може бути фізична особа, з повною цивільною дієздатністю; посередник не може бути суддею, це не відноситься до суддів у відставці[7]. Реєстр медіаторів ведеться при судах. Варто наголосити, що в Польщі діють стандарти для підготовки медіаторів. Особи, які надають послуги з професійної підготовки посередників, повинні відповідати таким критеріям: ступінь вищої освіти: магістр або еквівалент, не менше двох років досвіду роботи посередником, практичний досвід роботи викладачем, знання і дотримання принципів професійної етики медіатора, знання чинного законодавства у сфері медіації, знання і прийняття стандартів поведінки посередника. Програма навчання не повинна бути меншою ніж 40 годин [8].

Для саморегулюючих методів характерним є об'єднання медіаторів в організації, спілки, об'єднання, які користуючись узагальненням практики, розробляють кодекси етики медіаторів, правила проведення медіації, стандарти професійної підготовки. Яскраво даний метод врегулювання представлений у Великій Британії, де на законодавчому рівні не встановлено вимог до медіаторів, але існує досить багато курсів підготовки спеціалістів. Більшість медіаторів та об'єднань медіаторів є членами Цивільної медіаційної ради, яка є приватною установою, де досліджують медіацію, як правове явище, публікують стандарти для тренінгових програм. Ця організація є прикладом необов'язкового, добровільного врегулювання вимог до статусу медіатора.

На розгляді Верховної Ради України перебувало декілька проектів Закону України «Про медіацію». В проекті № 2425а-1 від 03 липня 2013 р., виділено медіатора (медіатором може бути фізична особа, яка досягла вісімнадцяти років та пройшла професійну підготовку за напрямом «медіація» в навчальному закладі або організації в Україні або за її межами) та уповноваженого медіатора

(уповноваженим медіатором може бути фізична особа у віці не менше двадцяти п'яти років, яка має повну вищу освіту та пройшла професійну підготовку за напрямом «медіація», атестована Радою медіаторів України та внесена до Національного реєстру уповноважених медіаторів, що засвідчується свідоцтвом встановленого зразка) [9]. Згідно проекту Закону України «Про медіацію» реєстр. № 2425а від 26 червня 2013 р., медіатором може бути фізична особа, яка досягла двадцяти одного року та пройшла спеціальну підготовку за напрямом «медіація» в Україні або за її межами [10]. Відповідно до Висновку Головного науково-експертного управління від 10 лютого 2014 р., суспільні відносини щодо медіації в проекті № 2425а-1 від 03 липня 2013 р. врегульовуються більш повно. Разом з тим при його доопрацюванні до другого читання можуть бути використані окремі положення проекту № 2425а [11].

На нашу думку, необхідно на законодавчому рівні додатково закріпити обов'язкову участь саме уповноваженого медіатора в медіації сторонами, якої є суб'єкти господарювання. Оформлення відносин між юридичними особами чи фізичними особами – підприємцями потребує дотримання процесуального порядку, а участь кваліфікованого посередника забезпечить законність процедури. Доцільно передбачити наявність вищої юридичної освіти для уповноваженого медіатора, тому що посередник повинен надавати і правову оцінку спору. Також необхідно обмежити коло осіб які можуть стати медіатором, а саме: державних службовців, працівників судових органів, посадових осіб прокуратури тощо.

Ми вважаємо, при Міністерстві юстиції України повинен діяти уповноважений орган у справах по медіації або альтернативних способах вирішення спорів, який би контролював діяльність навчальних закладів та організацій, які здійснюють підготовку медіаторів в Україні. Доцільно при даному органі створити єдиний реєстр медіаторів та їх об'єднань, включивши туди інформацію про спеціалізацію медіаторів, який повинен діяти у загальному доступі, як Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.

В літературі існують різні точки зору щодо можливості передачі функцій медіатора адвокатам. Медіатор повинен бути незалежною особою, але адвокатська діяльність, у більшості випадках, пов'язана із представництвом однієї із сторін спору. З іншої точки зору, адвокат є спеціалістом з правових питань, має стаж роботи в галузі права, склав кваліфікаційний іспит, пройшов стажування, це

є гарантією того, що процес медіації буде організовано на професійному рівні. Якщо сторони спору ніколи не були клієнтами адвоката, то така особа може бути неупередженим медіатором.

А. М. Панасюк вважає, що виконання адвокатом ролі медіатора при врегулюванні юридичних суперечок може стати принципово новим і дуже перспективним самостійним видом адвокатської діяльності. Адвокат може брати участь у врегулюванні юридичних суперечок за допомогою медіації, діючи в якості: а) консультанта однієї із сторін спору, який надає допомогу з врегулювання розбіжностей, що виникли; б) представника однієї зі сторін спору при підготовці та проведенні медіації; в) нейтрального посередника (медіатора), сприяючого сторонам у примиренні і досягненні угоди про врегулювання спору [12, с. 11].

Ж. В. Мішина досліджуючи іноземну практику, відзначає, що у відповідності до німецького закону про адвокатуру, адвокати виконують не тільки функцію представників сторін, але й надають юридичну допомогу. Адвокат може виступати в якості медіатора, реалізуючи свої функції з надання юридичної допомоги, однак ця діяльність несумісна з представництвом інтересів однієї з сторін, які приймають участь у процесі медіації. За твердженням директора британського Центру ефективного вирішення спорів (CEDR) К. Маки в Великобританії 75–80% усіх медіаційних процесів проводяться адвокатами [13, с. 236].

Згідно законодавства Італії, об'єднання адвокатів можуть засновувати медіаторські організації при будь-якому суді, скориставшись своїм персоналом, і використовуючи приміщення, надані їм головою суду [14].

На нашу думку, залучення представників адвокатури до числа професійних медіаторів є досить важливим завданням. Як зазначалось вище, участь адвоката у ролі посередника, під час використання медіації, забезпечить високий рівень процесу, що має особливу цінність коли сторонами спору є суб'єкти господарської діяльності. Володіючи необхідною кваліфікацією адвокат здатний допомогти сторонам створити законне, реальне рішення спору та правильно сформулювати досягнутий результат. Крім того, відповідно до за Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», адвокат може здійснювати інші види адвокатської діяльності, не заборонені законом [15]. Необхідно на законодавчому рівні передбачити можливість надання адвокатами «послуг з медіації», але за умови складання ними кваліфікаційного іспиту.

Нотаріуси, як представники іншої юридичної професії, які є невід'ємною складовою економічної та соціальної структури цивілізованої держави, можуть також надавати послуги з медіації. Нотаріус є уповноваженою державою фізичною особою, яка сприяє громадянам та організаціям у здійсненні їх прав та захисті законних інтересів, це ефективний засіб захисту прав фізичних та юридичних осіб.

Зазначимо, що у рішенні XXIII Міжнародного союзу латинського нотаріату (Афіни, 2001 р.) передбачено, що нотаріус, який в силу своїх професійних обов'язків повинен зазвичай зводити різні погляди та інтереси сторін до спільного знаменника, найбільше серед представників інших юридичних професій покликаний виступати у ролі медіатора [16, с. 107].

Ю. П. Ільїна зазначає, що в світовій науці традиційно виділяють дві моделі сучасного нотаріату: нотаріат латинського і англосаксонського типів. Нотаріат латинського типу сформувався в результаті еволюції правових ідей в країнах романо – германської правової системи [17, с. 148].

У країнах латинського нотаріату нотаріус є посадовою особою, наділеною державною владою, та одночасно фахівцем вільної юридичної професії. Він наділяється повноваженнями держави, що надає йому якість посадової особи, а його діяльності – публічний, офіційний характер [18, с. 131].

О. Нелін проводячи теоретико-методологічний аналіз медіативного вирішення нотаріальних суперечок, звертає увагу на той факт, що нотаріальна спільнота та науковці, які опікуються питаннями нотаріату, вже не раз ставили та обговорювали на науково-практичних конференціях питання про доручення українського нотаріату до світового досвіду країн, в яких існує класичний нотаріат латинського типу, про законодавче врегулювання умов та процедури передачі певних суперечок із суду на розгляд медіатора [19, с. 5–6].

Аналіз Закону України «Про нотаріат» [20] дозволяє зробити висновок, що даний нормативно-правовий акт орієнтований на латинську модель нотаріату. Нотаріат має спільні риси з медіацією, а саме попереджує виникнення судових спорів шляхом забезпечення стабільності і сталості правочинів. Клієнти відносяться до нотаріусу не як до особи, що представляє владу, а як до повністю незалежного відповідального консультанта в області права.

С. М. Кулак розглядаючи передумови і можливості для участі нотаріусів у якості медіаторів при здійсненні ними своїх службових повноважень в Республіці Білорусь, називає такі переваги нотаріальної медіації: забезпечення конфіденційності (таємниця вчинення нотаріальної дії), забезпечення рівноправності сторін (вибір сторонами нотаріуса), неупередженість (відсутність у нотаріуса майнового або іншого особистого інтересу), економія в часі та коштах, добровільність виконання сторонами досягнутої угоди [21, с. 137].

М. М. Дякович вважає, що нотаріус по суті своїх професійних обов'язків, визначених Законом України «Про нотаріат», нормативно-правовими актами Міністерства юстиції України та психологічно-моральними якостями, які властиві представникам цієї професії, вже сьогодні виконує функції медіатора при здійсненні нотаріальної діяльності [22].

Погоджуючись з позицією М. М. Дяковича, зазначимо, що деякі характерні риси медіації вже закладені в законодавстві про нотаріат. Принцип таємниці вчинення нотаріальних дій, нотаріус та особи, зазначені у статті 1 Закону України «Про нотаріат», а також помічник нотаріуса зобов'язані зберігати нотаріальну таємницю, навіть якщо їх діяльність обмежується наданням правової допомоги чи ознайомленням з документами і нотаріальна дія або дія, яка прирівнюється до нотаріальної, не вчинялась [20]. Принцип сприяння фізичним і юридичним особам у реалізації їх прав та інтересів, нотаріус зобов'язаний: сприяти громадянам, підприємствам, установам і організаціям у здійсненні їх прав та захисті законних інтересів, роз'яснювати права і обов'язки, попереджати про наслідки вчинюваних нотаріальних дій для того, щоб юридична необізнаність не могла бути використана їм на шкоду [20]. Крім того, сторони обирають нотаріуса на власний розсуд, так само, як і медіатора.

Сучасні тенденції розвитку нотаріальної професії показують, що нотаріуси розширюють межі своєї компетенції, що дозволяє їм бути більш конкурентно спроможними у порівнянні з представниками інших юридичних професій, так і порівняно зі своїми колегами. Підсумовуючи вищевикладене, вважаємо доцільно на законодавчому рівні закріпити право нотаріуса на надання послуг медіатора з вирішення спорів між сторонами, що виникають під час вчинення нотаріальної дії в якості самостійного виду юридичної допомоги.

Сфера застосування медіації швидко розширюється, гнучкий спосіб управління цим процесом дозволяє створити ідеальну модель для кожного окремого випадку. Саме медіатор є тією ключовою ланкою, яка відповідає за можливість розвитку медіації. Зазначаємо, що уповноважений медіатор для повноцінної реалізації процесу посередництва, повинен мати вищу юридичну освіту та відповідати встановленим критеріям. На нашу думку, залучення до медіаційної діяльності адвокатів та нотаріусів допоможе сформувати корпус професіональних посередників, сприятиме популяризації медіації в Україні та гармонізації законодавства з міжнародним правом.

Отже, для розвитку та поширення медіації в Україні, необхідно прийняти Закон України «Про медіацію», в якому досконало урегулювати всі аспекти цього процесу та відповідно внести зміни до вже існуючих нормативно-правових актів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Основы медиации (посредничества) как процедуры разрешения споров [Електронний ресурс]. – Научно-методический центр медиации и права. – Режим доступа: http://mediacia.com/files/Documents/-Code_of_Condu ct.pdf. Osnovy mediacii (posrednichestva) kak procedury razreshenija sporov [Elektronnij resurs]. – Nauchno-metodicheskij centr mediacii i prava. – Rezhim dostupu: http://mediacia.com/files/Documents/-Code_of_Condu ct.pdf.

2. *Мамчур Л. В.* Особливості медіації в країнах англо-американської системи права/ Л. В. Мамчур // Держава і право. – 2010. – Вип. 50. – С. 455–460. Mamchur L. V. Osoblyvosti mediatsiyi v krayinakh anhlo-amerykans'koyi systemy prava/ L. V. Mamchur // Derzhava i pravo. – 2010. – Vyp. 50. – S. 455–460.

3. Курс цивільного процесу: підручник / [В. В. Комаров, В. А. Бігун, В. В. Ба-К93 ранкова та ін.]; за ред. В. В. Комарова. – Х. : Право, 2011. – 1352 с. Kurs tsyvil'noho protsesu: pidruchnyk / [V. V. Komarov, V. A. Bihun, V. V. Ba-K93 rankova ta in.]; za red. V. V. Komarova. – X. : Pravo, 2011. – 1352 s.

4. Guidelines for a better implementation of the existing recommendation concerning family mediation and mediation in civil matters, Strasbourg, 7 December 2007, European Commission for the Efficiency of Justice (CEPEJ) [Електронний ресурс]. – Режим доступа: http://www.-coe.int/t/dghl/standardsetting/family/7th%20conference_en_files/CEPEJ200714%20E%20%20guidelines%20family%20mediation%20and%20mediation%20in%20civil%20matters.pdf

5. Директива № 2008/52/ЄС Європейського парламенту і Ради про деякі аспекти посередництва (медиації) в цивільних та комерційних справах від 21 травня 2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_a95/conv Dyrektyva № 2008/52/-YeS Yevropeys'koho parlamentu i Rady pro deyaki aspekty poserednytstva (mediatsiyi) v tsyvil'nykh ta komertsyinykh spravakh vid 21 travnya 2008 r. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_a95/conv

6. Юридические науки: проблемы и перспективы: материалы II Междунар. науч. конф. (г. Пермь, январь 2014 г.). – Пермь: Меркурий, 2014. – 134 с. Juridicheskie nauki: problemy i perspektivy: materialy II Mezhdunar. nauch. konf. (g. Perm', janvar' 2014 g.). – Perm': Merkurij, 2014. – 134 s.

7. Kodeks postępowania cywilnego, przepisy z zakresu mediacji w brzmieniu obowiązującym od 19 kwietnia 2010 r. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/mediacje/publikacje-aktyprawne-statystyki/>

8. Społeczna Rada do spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości Standardy szkolenia mediatorów uchwalone przez Radę w dniu 29 października 2007 roku. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <file:///C:/Users/%D0%90%D0%BD%D0%B4%D1%80%D0%B5%D0%B9/Downloads/standardyszkoleniamediatorow.pdf>

9. Проект Закону України «Про mediaцію» реєстр. № 2425а-1 від 03 липня 2013 р. // Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=47710 Proekt Zakonu Ukrayiny «Pro mediatsiyu» reyestr. # 2425a-1 vid 03 lypnya 2013 r. // Ofitsiyyny sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=47710

10. Проект Закону України «Про mediaцію» реєстр. № 2425а від 26 червня 2013 р. // Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=47637 Proekt Zakonu Ukrayiny «Pro mediatsiyu» reyestr. # 2425a vid 26 chervnya 2013 r. // Ofitsiyyny sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=47637

11. Висновок Головного науково-експертного управління 10 лютого 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=47637 Vysnovok Holovnoho naukovо-ekspertnoho upravlinnya 10 lyutoho 2014 r. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=47637

12. Панасюк А. М. Участие адвоката в урегулировании юридических споров посредством медиации: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. юрид. наук: спец. 12.00.11 / А. М. Панасюк. – Москва, 2011. – 29 с.

Panasjuk A. M. Uchastie advokata v uregulirovanii juridicheskikh sporov posredstvom mediacii: avtoref. dis. na soiskanie uchen. stepeni kand. jurid. nauk: spec. 12.00.11 / A. M. Panasjuk. – Moskva, 2011. – 29 s.

13. *Мишина Ж. В.* Медіація як альтернативна форма вирішення спорів / Ж. В. Мішина // Альманах права. – 2012. – Вип. 3. – С. 234–238. Mishyna Zh. V. Mediacsiya yak al'ternatyvna forma vyrishennya sporiv / Zh. V. Mishyna // Al'manakh prava. – 2012. – Vyp. 3. – S. 234–238.

14. Законодательный декрет Италии от 4 марта 2010, № 28. Вводится в действие статья 60 закона от 18 июня 2009, № 69 в сфере медиации, направленной на примирение по гражданским и торговым спорам [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://mediators.ru/rus/about_mediation/foreign_law/italy/text1 Zakonodatel'nyj dekret Italii ot 4 marta 2010, № 28. Vvoditsja v dejstvie stat'ja 60 zakona ot 18 ijunja 2009, № 69 v sfere mediacii, napravlennoj na primirenje po grazhdanskim i torgovym sporam [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: http://mediators.ru/rus/about_mediation/foreign_law/italy/text1

15. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 р. № 5076-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 27. – Ст. 282. Zakon Ukrayiny «Pro advokaturu ta advokat's'ku diyal'nist'» vid 05.07.2012 r. № 5076-VI // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny. – 2013. – № 27. – St. 282.

16. *Медведев И. Г.* Аналитический обзор по материалам работы последних конгрессов Международного союза латинского нотариата // Центр нотариальных исследований: Материалы и статьи. Вып. 1. – Екатеринбург, 2003. – С. 107. Medvedev I. G. Analiticheskij obzor po materialam raboty poslednih kongressov Mezhdunarodnogo sojuza latinskogo notariata // Centr notarial'nyh issledovanij: Materialy i stat'i. Vyp. 1. –Ekaterinburg, 2003. – S. 107.

17. *Льїна Ю. П.*, Особливості правового статусу нотаріуса у деяких зарубіжних країнах / Ю П. Льїна // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. – 2013. – № 5. – С. 148–152. П'їна Ю. П., Osoblyvosti pravovoho statusu notariusu u deyakykh zarubizhnykh krayinakh / Yu P. П'їна // Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Yurysprudentsiya. – 2013. – # 5. – S. 148–152.

18. *Комаров В.* Проблеми латинського нотаріату: український досвід нормоутворення / В. Комаров, В. Баранкова // Вісник академії правових наук України: збірник наукових праць. – 2007. – № 1(48). – С. 129–141. Komarov V. Problemy latyns'koho notariatu: ukrayins'kyu dosvid normoutvorennya / V. Komarov, V. Barankova // Visnyk akademiyi pravovykh nauk Ukrayiny: zbirnyk naukovykh prats'. – 2007. – № 1(48). – S. 129–141.

19. *Нелін О.* Медіація як один із альтернативних способів вирішення нотаріальних конфліктів / О. Нелін // Юридична Україна. – 2013. –

№ 8. – С. 4-7. Nelin O. Mediatsiya yak odyin iz al'ternatyvnykh sposobiv vyrishennya notarial'nykh konfliktiv / O. Nelin // Yurydychna Ukrayina. – 2013. – # 8. – S. 4–7.

20. Закон України «Про нотаріат» від 02.09.1993 р. № 3425-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 39. – Ст. 383. Zakon Ukrayiny «Pro notariat» vid 02.09.1993 r. № 3425-KhII // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny. – 1993. – № 39. – St. 383.

21. Кулак С. М. Медиация и нотариат в Республике Беларусь/ С. М. Кулак // Гражданское право и гражданский процесс. – 2011. – С. 132–137. Kulak S. M. Mediacija i notariat v Respublike Belarus'/ S. M. Kulak // Grazhdanskoe pravo i grazhdanskij process. – № 2011. – S. 132–137.

22. Дякович М. М. Пропозиції щодо розвитку медіації у нотаріальній практиці нотаріусів України [Електронний ресурс]. – Міжрегіональний інститут розвитку нотаріату. – 2010. – Режим доступу: <http://mirn.com.ua/publikaciyi/1-publikaciyi/29-2010-11-29-09-46-49>
Dyakovych M. M. Propozytsiyi shchodo rozvytku mediatsiyi u notarial'nyy praktytsi notariusiv Ukrayiny [Elektronnyy resurs]. – Mizhrehional'nyy instytut rozvytku notariatu. – 2010. – Rezhym dostupu: <http://mirn.com.ua/publikaciyi/1-publikaciyi/29-2010-11-29-09-46-49>

VOZNIUK N. MEDIATOR – A KEY PART OF THE MEDIATION PROCESS

УДК 346.3

А. В. Жирун,
аспірантка кафедри
правового регулювання економіки
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»¹

ДІЯ ПРИНЦИПУ СВОБОДИ ДОГОВОРУ ПРИ УКЛАДЕННІ ГОСПОДАРСЬКОГО ДОГОВОРУ

Наукова стаття присвячена дослідженню поняття «принцип свободи договору», аналізу особливостей імплементації принципу свободи договору в господарських відносинах та обмежень дії даного принципу в господарських договірних відносинах. Проаналізовано складові структури принципу свободи до-

¹ Zhyrun Anna, PhD student of the Legal Regulation of Economics Department in Vadym Hetman Kyiv National Economic University, State Higher Educational Institution